BUTLLETÍ
DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA

ANY VII — Barcelona, juny de 1923 — NÚM. 6

SUMARI

	Pàgs.		Pàgs.
Fulles Informatives de la Protectora .	77	El X Concurs Nacional d'Història i I de Geografia de Catalunya	85
Crònica de la Protectora		Col·legi Sant Jordi. Festa-Homenatge .	89
Acords de la sessió del 28 de maig. . .	81	Bibliografia. Teoria de la Música . . .	91
Acords de la sessió del 6 de juny . . .	83	Noves	92

FULLES INFORMATIVES DE LA PROTECTORA (*)

Primera Fulla

Convençuda que amb tota la riquesa, amb tot el benestar material, no hi ha salvació per a Catalunya si manca l'esperit que només un ensenyament nostrat pot donar, l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana inicia avui una nova forma de propaganda per fomentar la creació d'escoles catalanes.

Es tracta de donar instruccions concretes que puguin ésser útils als nuclis nombrosíssims que es preocupen avui d'un ensenyament propi pels infants i a la vegada serveixin per encarrilar les iniciatives en forma que entre tots, es pugui arribar a una obra d'un caràcter comú, base del que hagi d'ésser en el futur l'ensenyament estenent-se i tot si és possible a qüestions tècniques a semblança dels que en altres països realitza l'administració pública, amb la qual cosa l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana creu que farà un servei de utilitat per tothom i d'una manera especial pels mestres, que han de viure per dissort massa lluny dels Centres on bull la cultura.

La present fulla es limita a donar les instruccions preliminars per a esbossar la creació d'escoles.

(*) Aquesta fulla s'ha publicat apart i s'està repartint profusament.

NORMES PRÀCTIQUES PER A LA CREACIÓ D'ESCOLES CATALANES

El local

Hem de procurar que l'escola catalana es distingeixi pel seu caràcter senzill, joiós i pur.

Davant les dificultats materials podem renunciar de moment als grans edificis construïts expressament però no a la sala clara i airejada amb vistes al camp o a la muntanya o al nostre gran mar.

Una aula de fàcil accés des del carrer, amb la deguda independència, pintada de colors clars i assolellada, amb cortines blanques i una mica de verd a les finestres, pot ben constituir, amb un mestre entusiasta al davant, un nucli inicial d'escola catalana perfecta.

Els mobles

No us preocupeu del pupitre. La taula plana vernissada (bipersonal si no pot ésser individual) és el millor moble de treball. Si cal els alumnes poden asseure's en aquesta taula prescindint del disciplinari arrenglerament i en la forma que més convingui al treball lliure i independent de cada un d'ells. Aquesta taula la pot fer el mateix fuster del poble. No hi fa res que sigui senzilla, sense ornaments mentre sigui ben estructurada de gruixos i dimensions i sòlidament construïda. A la taula hi pot haver calaixos un per cada noi o un senzill prestatget a sota.

La cadira pot ésser de boga dels tipus usuals, vernissada com la taula. Els penjadors no els tingueu mai a la classe. Si per força hi haguessin d'estar, els podeu tenir tapats facilíssimament amb cortines de cretona acolorada com fan les mestresses de casa endreçades.

No tingueu tampoc les parets enterament nues. Un dispositiu per a exposar els treballs millors dels nois a mesura que es produeixen, us serà útil. Demés podeu triar reproduccions d'art, postals, etc., emmarcades a l'anglesa i variar-les sovint. A la Protectora de l'Ensenyança Catalana se us donaran detalls per les mides de les taules, reproduccions a triar, etc.

El tipus d'escola

Si no podeu establir una escola graduada, amb classes diferents mireu d'homogenitzar els infants tant com sigui possible. La vostra escola si no més té una classe serà o de pàrvuls (fins a sis o set anys) o elemental (de set a deu o onze anys) o per a nois grans. Cal ésser exigent amb això. Una classe i un mestre serveixen per una sola feina no per dues o per tres.

Quan els infants han assolit aquell ensenyament pel qual la classe és creada, se n'han d'anar. Procedir d'altra manera és fer més mal que bé a l'escola catalana. Els patriotes s'han de fer càrrec que no tot es resol en un dia i val més poc que gens i poc i bo que no molt i dolent. El nombre d'alumnes fins a 40 o 50 com a màxim ve condicionat pel local. *Si el local és per 30 alumnes cal no posar-n'hi més.* Poseu-vos en tot cas en relació amb els mestres de la localitat per harmonitzar i millorar la feina. Pensem que a Catalunya hi ha manca d'escoles i tot el que sigui augmentar-les i descongestionar les existents és un bé.

La qüestió econòmica

La qüestió econòmica penseu-la de manera que el mestre tingui el sou necessari per viure. Es irrisori presentar com a obra social o benèfica una institució que funciona a base de sacrificar el personal. El mestre o mestressa necessita avui com a sou mínim inicial fora de Barcelona, 300 ptes mensuals *només per les classes de dia.* Amb el mestre hi va la classe. Recordeu que la classe després d'instal·lada i resolt el problema del lloguer necessita viure també. L'ensenyament si es vol fer bé porta despeses. Les classes han d'ésser pràctiques i necessiten material de treball. Els mobles s'han de renovar. Les aules han d'ésser netes i confortables. Assenyaleu per aquestes atencions almenys d'un 15 a un 20 % del sou del mestre o sigui unes 700 pessetes anuals.

Us anirà bé de calcular per cada classe els ingressos i les despeses, sobretot si l'Escola ha de viure fonamentalment de les quotes dels alumnes. El vostre càlcul pot ésser així:

Classe A.

Despeses.	Sou del mestre	Pessetes	3.600
	Material i renovació de mobles .	»	700
	Total	»	4.300

Ingressos dels alumnes. X matrícules anuals (cal comptar les matrícules per anys perquè a l'istiu el mestre també cobra) *a X pessetes.*

Suposem un total de pessetes	2.900
Dèficit pessetes	1.400

Aquest dèficit sumat amb el cost del lloguer és el que s'ha d'eixugar amb quotes de protecció o subvencions. Com veieu en aquest càlcul no es subjecta l'escola a les pessetes amb qué es pugui comptar inicialment sinó que es busquen els diners segons les necessitats de l'Escola.

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana tractant-se d'institucions ben orientades contribuirà fins el màximum que li permetin el seus recursos. *Els municipis i les Associacions patriòtiques també poden ajudar, tenen el deure d'ajudar.*

La qüestió del lloguer i de la instal·lació no es deixin de banda. Tenen una importància prou gran perquè s'hi dediqui tota l'atenció. *Cal però no hipotecar mai la vida futura de l'Escola per mor de la instal·lació o de la construcció d'un edifici. Quan l'Escola funcioni ha d'estar lliure completament d'aquestes rèmores.* Per això és bo abans de començar resoldre a part aquests problemes. Aleshores poden sorgir les solucions dels emprèstits, de les deixes, del pagament col·lectiu, a l'acte o amb quotes especials de les subvencions extraordinàries, etc., etc.

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana també estudia la manera de prestar auxilis d'aquest ordre per a la instal·lació d'escoles i construcció d'edificis.

El mestre i la direcció pedagògica

No us preocupeu mai pel mestre ni per les qüestions tècniques de l'ensenyament. Acosteu-vos a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana que té la missió de cuidar aquests aspectes de l'ensenyament català. L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana treballa per tenir mestres i per organitzar un petit sistema el més complet possible que alliberi els Patronats i Associacions de les qüestions tècniques sempre complicades i difícils.

Tots els elements per un bon ensenyament s'estudien ara mateix d'acord amb les institucions cabdals de l'ensenyament català per a obtenir un règim que ofereixi les màximes garanties d'eficàcia.

Cal decidir-se

Comptant amb el patriotisme de tots la creació d'escoles catalanes és un problema fàcil. A tot arreu sorgiran els locals i els bons mestres tampoc fallaran. La quota mensual dels alumnes no serà més elevada que en els altres tipus d'escoles i el sacrifici pecuniari dels Patronats pot ésser reduït al mínim.

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, comptant com fins ara amb la confiança de tots i amb l'auxili dels elements tècnics del nostre país, assumirà amb gust l'organització general i aplicarà tots els seus cabals a l'obra de l'escola catalana que és la seva finalitat cabdal. El terrer està preparat. Els temps són madurs. Cal no més decidir-se.

CRÒNICA DE LA PROTECTORA

ACORDS DE LA SESSIÓ DEL 28 DE MAIG

Sota la presidència del Sr. Albert Bastardas, comença la sessió a les sis.

És aprovada l'acta de la sessió anterior.

Són presentats i acceptats com a socis col·lectius amb caràcter honorari, els Ajuntaments de Llagostera i Montblanch, i amb caràcter numerari el Centre Excursionista de Rubí. Individuals: 39 de Barcelona; 2 d'Horta; 1 del Poble Nou; 1 de Castell d'Aro; 3 de Gandesa; 1 de Girona; 3 de Lleyda; 2 de Montblanch; 2 de Palafrugell; 1 de Pons; 4 de Sabadell; 14 de Sant Carles de la Ràpita; 1 de Sant Cugat del Vallès; 2 de Sant Feliu del Llobregat; 2 de Santa Coloma de Gramanet; 1 de Santa Cristina d'Aro; 1 de Tàrrega; 25 de Vich; 3 de Vilafranca del Penedès; 1 de Còrdova (Argentina); 1 de Buenos Aires; 5 de Salta (Argentina); 4 d'Iquique (Xile) i 1 de Antofogasta.

La Comissió Tècnica comunica els següents acords: posar-se en comunicació amb l'Alcaldia de Súria per a donar-li orientacions per a la fundació d'una escola catalana constituint una ponència especial formada per Mn. Parés i el Sr. Romeva per a realitzar i proposar les gestions oportunes.

Tenint en compte una comunicació de Mn. Boqueres demanant subvenció per a una Escola parroquial, proposa que el Consell li doni autorització per a estudiar la intervenció que la Protectora podria efectuar d'una manera orgànica en els casos com el present que a Catalunya són molts més dels que es suposa.

Proposa també la concessió de lots de llibres als mestres oficials de Jorba i Vilamolat de Mur, Jesús Estayo i Josep Castells.

Demana també autorització al Consell per a estudiar i proposar una acció orgànica encaminada a estimular i organitzar l'ensenyament català d'adults, tenint en compte una petició de subvenció per a unes classes nocturnes del Centre Català de Castelló d'Empúries.

Proposa la concessió de subvenció a l'Escola catalana de Sentmenat i l'augment a les escoles de l'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera i a l'Escola Catalana de Caldetes. Totes les propostes són concedides.

La Comissió Editorial comunica que s'ha presentat l'original de la Teneduria de Llibres del Sr. Ferran Boter i que ha designat els senyors Jou i Grant i Sala perquè l'examinin. Demés es proposa, sota les bases que es llegeixen, la creació del càrrec d'Assessor Literari. Respecte a aquest darrer punt no es pren cap acord fins a esperar l'informe de la Comissió Tècnica.

Es llegeix l'acta de la Comissió Delegada de Cabrils, la Junta de la qual ha quedat constituïda com segueix: President, Eusebi Pons; Tresorer, Joaquim Casanovas; Secretari, Arseni Rigau; Vocals, Tomàs Mas i Josep Cuduñet; i la

de Salta (Argentina): President, Alexandre Amigó; Tresorer, Antoni Canudas, Secretari, Emili Viñas; Vocals, Ramon Jenes i Josep Coll.

Les dues Juntes són ratificades.

Es dóna compte de les següents comunicacions: de les Comissions Delegades de Calella, Blanes, Lleyda, Montblanch, Girona, Palafrugell, Arenys de Mar, Sant Feliu de Llobregat i Sant Celoni sobre assumptes de tràmit i administració; la d'Igualada sobre l'homenatge a Mn. Baldiri Rexac; la de Santa Cristina d'Aro demanant un lot de llibres per a una Biblioteca Escolar que és concedit; la de Vilafranca del Penedès agraint la nostra cooperació al Concurs de Lectura, Escriptura i Història que varen celebrar darrerament.

De la Comissió Delegada de l'Havana enviant 350 pessetes com a quotes del primer trimestre; la de Còrdova enviant 812 pessetes també com a quotes i la d'Iquique enviant un duplicat de xec.

Es llegeixen diverses comunicacions que fan referència a les Colònies Escolars; de la Srta. Maria Artés demanant ésser examinada de català, de Mn. Josep Ruaix Garriga demanant subvenció per a l'Escola Parroquial de Sta. Eugènia de Relat i de l'alcalde de Perafita fent el mateix per a una escola d'aquella població, passant les tres comunicacions a la Comissió Tècnica; de la Sra. Directora de l'Escola Graduada del carrer del Pi demanant una col·lecció de les Obres de Mn. Cinto que és concedida; de l'Ateneu Igualadí de la Classe Obrera agraint les atencions que es tingueren al seu Chor durant la seva estada a Ciutat; de l'Escola Mn. Cinto convidant a una festa; de l'Escola Catalana d'En Manuel Ribas enviant una llotja que és adquirida i de la Comissió Delegada de Vich parlant de l'organització de l'Escola projectada.

S'acorda comprar divers material mèdic a propòsit per a l'examen dels infants que vulguin anar a les Colònies Escolars. Es pren nota de les qualificacions obtingudes per els alumnes de la Càtedra de Gramàtica Catalana de l'Escola Normal de Barcelona que són les següents: *Excel·lent* Josep Cendra Magriñà, Leandre Amigó Batllori, Pere Muntanya Pradera; *Notable,* Albert Gomis i *Aprovat,* Sadurní Gau.

Es dóna compte de l'èxit del X Concurs Nacional d'Història de Catalunya i I de Geografia els examens dels quals es van celebrar els dies 19 i 20 de maig al Palau de la Generalitat de Catalunya i el repartiment de premis el dia 21 al Saló de Cent de casa la ciutat. S'acorda agrair a tots els que prestaren la seva cooperació.

Es llegeixen comunicacions dels senyors Artemi Casanovas de Bràfim, Júlia Pujol Montfort de Santa Marta, Ramon Vilaró de Rubí, Ramon Alsina de Gandesa, Carles Viñes de Cornudella, Josep Mercè de Lleyda, Joaquim de Camps i Arboix de Girona, Joventut Nacionalista de Torelló, Dr. Aleu de Buenos Aires, Miquel Font, S. Benede, Josep Espriu, Josep Gibernau, Martí Prat

sobre propaganda; de la Fundació Bernat Metge oferint exemplars de l'edició catalana del llibre de Corneli Nepos, acordant comprar-lo, del Centre Català de Mendoza presentant el Sr. Pere Compte i comunicant la seva nova Junta.

Finalment es pren nota que el benefici obtingut en la Festa d'Infants i Flors, puja a 2778'85 pessetes i de l'oferiment per a la publicació d'auques, i s'acorda adquirir exemplars de la traducció de Chenier i de l'Emotivitat en el Cançoner de Catalunya.

ACORDS DE LA SESSIÓ DEL DIA 6 DE JUNY

Sota la presidència del Sr. Albert Bastardas, comença la sessió a dos quarts de set en punt.

S'aprova l'acta de la sessió anterior.

Són presentats i acceptats els socis següents: L'Associació Nacionalista, de Calella; Pomell de Joventut «Violetes del Bosc», de Sabadell; «Llibertat» Ateneu Nacionalista del Dte. VII, i Pomell de Joventut «Tot amor», de Barcelona, com a socis col·lectius; demés 31 individuals de Barcelona; 1 de la Barceloneta; 1 del Poble Nou; 3 de Sant Martí; 1 de Badalona; 3 de Bràfim; 6 de Calella; 2 de Cardedeu; 1 de Castelló d'Empúries; 1 de Corbera de Ebre; 1 de Gandesa; 1 de Igualada; 3 de Mataró; 1 de Montesquiu; 9 de Reus; 9 de Sabadell; 1 de Salou; 4 de Terrassa; 4 de Sant Just Desvern; 5 de Santa Coloma de Gramanet i 1 del Vendrell.

Es llegeixen les actes de constitució de la Comissió Delegada de Calella, la Junta de la qual ha quedat formada de la següent manera: President, Angel Cabutí i Clarabuch; Secretari, Sebastià Roca i Puig; Tresorer, Jaume Valls i Pica; Vocals, Victori Pedemonte, Pere Andreu Estolt, Joaquim Montaña i Gallostra, i Josep Castells i Serra; i la de Castelló d'Empúries, que ha elegit la Junta següent: President, Josep Bordes de la Cuesta; Tresorer, Marian Llonch; Secretari, Josep Panero. Aquests nomenaments són ratificats.

Les Comissions Delegades de Caldes de Montbuy, Reus, Tarragona, Blanes i Terrassa, comuniquen sobre assumptes de tràmit, les de Sant Celoni, Palafrugell, Camprodon, Arenys de Munt i Palamós, sobre les Colònies Escolars; la de Girona, enviant actes d'exàmens dels alumnes de les Normals; la de Mataró parlant de l'escola catalana projectada; la de Sabadell, enviant les bases del Concurs de lectura i escriptura de la llengua catalana que s'ha de celebrar el dia 29 de juny; la de Sant Feliu de Guíxols, demanant una conferència de propaganda.

La Comissió delegada de Buenos Aires, enviant quotes i demanant llibres; la de París, comunicant que havent presentat el Tresorer la dimissió del seu càrrec, ha sigut elegit en son lloc el Sr. Joan Riera.

Es llegeixen comunicacions de l'Escola Catalana d'En Manuel Ribas, demanant una quantitat com a préstec, la qual petició passa a la Comissió Tècnica; de l'Escola Parroquial de Santa Creu de Bellpuig i Col·legi dels P.P. Franciscans de La Bisbal, demanant lots de llibres que són concedits; i de les Escoles Pies de Sabadell, sobre Colònies Escolars.

Altres comunicacions de l'Alcaldia de Santa Coloma de Farnès, i de Josep M. Antem, sobre propaganda.

Es dóna compte dels Srs. que han fet donatius per a les Colònies Escolars i que són els següents: Rafel Morató Senesteva, Francesc Talens Puig; Miquel Regàs, Faustí Marí, Albert Bastardas, J. Grau i Sabat, Manuel Massó i Llorens, Tomàs Iduarte Aragonès, Enriqueta Sèculi Bastida, Jaume Rifà, Lluís Guarro, Manuel Folguera i Duran, Miquel Izard, Manuel Roig i Trius, Josep Deu i Pausas, Jaume Sans, Ramon Puncernau, Josep Deu i Major, Un anònim, Sanfeliu, Oromí, Arnau i Cugat.

Es pren nota que el dia 17 es celebrarà l'acte inaugural de la Comissió Delegada de Calella prenent-hi part diversos Consellers de la nostra Associació; que els dies 2 i 3 de juny el Sr. Tomàs Iduarte va donar a Capsanes una conferència de propaganda; que s'ha adquirit un espiròmetre i que amb gran èxit va celebrar-se la festa en homenatge al Col·legi de Sant Jordi al Palau de la Música Catalana, prenent-hi part el nostre president Sr. Bastardas.

El Consell s'assabenta amb satisfacció que s'estan realitzant treballs per a crear escoles catalanes a Mataró i Sant Andreu de Palomar, i que el soci N'Artur Pibernat ha cedit una bàscula com a material per a l'organització de les Colònies Escolars. S'acorda agrair-li efusivament l'atenció.

Finalment es prenen els següents acords: Considerant l'atropell que representa per a Catalunya el nou Estatut del Magisteri, s'acorda fer pública la seva protesta i dirigir-se a la Mancomunitat i a l'Ajuntament de Barcelona pregant-los que s'ajuntin a la protesta i que cooperin a la campanya que s'inicïi.

Comprar una màquina fotogràfica.

Nomenar el Sr. Carles Magriñà, de la Junta de l'Associació de Mestres de les escoles catalanes, delegat de la nostra Associació en la Comissió Organitzadora de l'Escola d'Estiu.

EL X CONCURS NACIONAL D'HISTÒRIA I I DE GEOGRAFIA DE CATALUNYA

Els dies 20 i 21 del passat mes de maig, festivitat de la Pasqua Granada, tingué lloc aquest Concurs que ja ha esdevingut una patriòtica institució. L'éxit d'enguany ha superat tots els aconseguits, sobre tot pel que fa a la preparació dels concursants. Només cal dir que el nostre Consell Directiu hagué d'autoritzar la inversió per a premis d'una quantitat molt superior a la suma dels consignats al cartell convocatòria, car d'altra manera no era possible interpretar amb justícia les qualificacions dels Jurats.

L'acte dels exàmens tingué lloc el diumenge dia 20 al Palau de la Generalitat i la Festa solemne del Repartiment de Premis es celebrà l'endemà dia 21, al Saló de Cent de Casa la Ciutat. Constituïren la Presidència d'aquesta festa, a la qual assistí una nombrosa generació, els regidors Sr. Degollada, que representava l'Excm. Sr. Alcalde, i Sr. Matons; el President accidental de la Protectora, Sr. Bastardas, amb els Consellers Sra. Mària Carbonell i Srs. Puig Esteve, Ruiz Porta i Quer, i el Secretari Sr. Culí; els membres del Jurat Qualificador, Sres. Vigneaux, Domènec i Llop, Srtes. Bayona, Gili, Canals i Barba, i Srs. Pallejà, Camós i Bonsoms; representacions de la Comissió Delegada d'Horta i Santa Eulària, del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, de la Lliga Regionalista, de la Unió Catalanista, de la Federació de Dependents de Catalunya, i altres.

Obert l'acte pel president Sr. Degollada, el secretari Sr. Culí i Verdaguer, llegí una ben escrita memòria relativa a la celebració d'aquests Concursos Nacionals, fent-ne remarcar la ininterrompuda continuïtat i l'èxit cada vegada creixent i a la ressonància que han anat adquirint.

Després de llegida la memòria, que fou vivament aplaudida, hom procedí al repartiment de premis de la següent manera:

GEOGRAFIA DE CATALUNYA — PREMIS EN METÀL·LIC

Noies

Secció Segona. — Primer premi de 50 pessetes. — Carme Quer, de l'Institut Feminal.

Segons premis de 30 pessetes. — Isabel Flaquer i Concepció Marquès, de l'Institut Feminal; Encarnació Brunet, de les Escoles del Dte. III.

Secció Primera. — Primers premis de 25 pessetes. — Maria Matas i Teresa Freixas, de les Escoles del Dte. III; Lluïsa Llorens i Rosa Sintes, de l'Institut Feminal.

Segons premis de 15 pessetes. — Mercè Peralta, de les Escoles del Dte. III; Angela Bergés, de l'Institut Feminal.

Nois

Secció Tercera. — Primers premis de 75 pessetes. — Joan Bartrés, Josep Cabarrocas, Josep Folch, Jaume Goldstein i Ramon Romeu, de l'Escola Mn. Cinto; Salvador Fariñes, de les Escoles Prat de la Riba.

Segons premis de 45 pessetes. — Francesc Codina, Lluís Bartolí i Joaquim Pla, de les Escoles Prat de la Riba.

Secció Segona. — Primers premis de 50 pessetes. — Manuel Aulés i Albert Corominas, de l'Escola Mn. Cinto; Salvador Ràfols, lliure; Jaume Querol, de les Escoles Sang Nova.

Segons premis de 30 pessetes.-Eugeni Robrenyo i Miquel Soler, de l'Escola Mn. Cinto; Josep Inglès i Vicens Portolés, de les Escoles Sang Nova.

Secció Primera. — Primers premis de 25 pessetes. — Ernest Coromines, de les Escoles Mn. Cinto; Joan Farrés, de les Escoles Prat de la Riba; Carles Rovira, de les Escoles del Poble Nou.

Segons premis de 15 pessetes. — Francesc Parra i Josep M.ª Codó, de les Escoles Sang Nova; Alfons Rovira i Francesc Vilà, de les Escoles del Poble Nou; Emili Bernadet, de les Escoles Pies de Castellar del Vallès.

HISTÒRIA DE CATALUNYA — PREMIS EN METÀL·LIC

Noies

Secció Tercera. — Premi Especial creat amb el donatiu del Sr. Josep Botey. — 100 pessetes. — Francesca Aparicio Ventrol, de les Escoles Catalanes Gratuites del Dte. III.

Premi ordinari. — Segon premi de 45 pessetes. — Hortènsia Brunet Morera, de les Escoles Catalanes del Dte. III.

Secció Segona. — Primers premis de 50 pessetes. — Pietat Bel, de les Escoles del Dte. III; Carme Quer, Concepció Marquès i Isabel Flaquer, de l'Institut Feminal.

Segon premi de 30 pessetes. — Encarnació Brunet Morera, de les Escoles Catalanes del Dte. III.

Secció Primera. — Primers premis de 25 pessetes. — Maria Matas Orobitg i Teresa Freixas Granés, de les Escoles Catalanes del Dte. III.

Segons premis de 15 pessetes. — Montserrat Grau Castells, Josepa Artigas Fàbregas i Mercè Peralta, de les Escoles Catalanes del Dte. III; Alba Forns, de les Escoles de Santa Eulàlia.

Nois

Secció Tercera. — 1.er Premi d'Honor, ofert per la Comissió Delegada de Rosario de Santa Fe. — 250 pesetes. — Josep Soler i Vidal, lliure.

2.on Premi d'Honor, ofert per la mateixa Comissió Delegada. — 150 pessetes. — Josep Rosanas, de l'Escola Prat de la Riba.

1.er Premi Extraordinari, millorat amb el donatiu Josep Botey. — 125 pessetes. — Lluís Bartolí, de les Escoles Prat de la Riba.

2.on Premi Extraordinari, millorat amb el donatiu Josep Botey. — 100 pesetes. — Salvador Farinyes, de les Escoles Prat de la Riba.

Premis ordinaris de 75 pessetes. — Joaquim Pla i August Barbosa, de l'Escola Prat de la Riba; Ramon Comas, de les Escoles Pies de Castellar del Vallès.

Segon premi de 45 pessetes. — Francesc Salut i Payà, lliure.

Secció Segona. — Primers premis de 50 pessetes. — Miquel Martorell, de l'Escola Prat de la Riba; Ramon Bou Alunes i Miquel Barea Mallorques, de l'Escola del Poble Nou; Josep Anglès Nacenta, de l'Escola Sang Nova; Joan Bartres, Josep Cabarrocas, Jaume Goldstein i Josep Folch, de l'Escola Mn. Cinto; Joan Clusellas, de les Escoles Pies de Castellar del Vallès.

Segons premis de 30 pessetes. — Enric Cabarrocas i Ramon Romeu, de l'Escola de Mn. Cinto; Joan Vidal Boadella i Emili Pascuet Narra, de les Escoles Pies de Castellar del Vallès; Francesc Codina, de les Escoles Prat de la Riba; Pere Marcó Garrió i Josep Massana Sagrera, de l'Escola del Poble Nou; Vicens Portolés, de l'Escola Sang Nova.

Secció Primera. — Primers premis de 25 pessetes. — Artur Mercadé Armengol i Alfons Rovira Camp, de l'Escola del Poble Nou; Osvald Cardona, de l'Escola Mn. Cinto; Esteve Batlle Solernou, de les Escoles Pies de Castellar del Vallès; Ramon Serrate Muntadas i Alexandre Ramírez Pagès, del Casal Català de Caldetes; Ramon Arqué Saltó, de Bellcaire d'Urgell.

Segons premis de 15 pessetes. — Emili Bernadet i Ramon Prat, de les Escoles Pies de Castellar del Vallès; Adolf Cabané Pibernat, lliure; Albert Corominas, Josep Casassas, Pere Caldés i Miquel Rial, de l'Escola Mn. Cinto; Josep Segarra, de l'Escola Sang Nova; Joan Juni i Joan Farrés, de l'Escola Prat de la Riba; Josep Torrado, Jaume Paraire, Joan Bartolí i Pere Marfany, de l'Escola del Poble Nou.

Premi d'Honor als Mestres

500 pessetes ofrena de la Comissió Delegada de Rosario de Santa Fe; és repartit per igual entre els Srs. Josep Parunella, Director de l'Escola «Mossen Cinto», i Carles Magriñà, Director de l'Escola «Prat de la Riba».

Finit el repartiment de premis, el President accidental de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, N'Albert Bastardas, fa un bell parlament donant gràcies a tots els que, de diverses maneres, contribueixen a l'esplendorositat del X Concurs, d'una manera especial al Jurat i a les entitats cabdals la Mancomunitat de Catalunya i l'Ajuntament de Barcelona, als alumnes de les escoles que han assistit a l'acte i als mestres llurs. Glossa l'excel·lència de la tasca dels mestres, que són no solament «instructors», però també «educadors», és a dir, formadors d'esperits, formadors de ciutadans: així, doncs, els mestres, i amb els mestres els pares de família, són els veritables directors de la Protectora, i l'èxit i el fruit de la Protectora en ells estan vinculats.

Molts aplaudiments.

Seguidament, En Joaquim Degollada, diu: Tot el que l'Ajuntament faci per la Protectora de l'Ensenyança Catalana, ens sembla poc, en veure espectacles com els que en aquests moments estem presenciant. I fa unes belles consideracions al voltant dels objectius de la benemèrita entitat, centre de tots els patriotismes i convergència de totes les entitats catalanesques.

En nom de l'Ajuntament expressa la més cara congratulació per l'obra de la Protectora, i diu: Aneu seguint per aquest camí, ampliant cada dia la tasca de cultura i de patriotisme, per tal d'arribar a assolir la plena perfecció i alliberament de la Pàtria.

Entre grans aplaudiments, es dóna per acabat l'acte.

LLISTA DELS SRS. QUE CONSTITUIREN ELS JURATS

Senyores: Rosa Sensat de Ferrer, Maria Carbonell Vda. de Sastre, Celestina Vigneaux de Corominas, Maria Baldó de Torres, Maria Domènech de Canyelles, Antònia Llop Vda. de Roig, i Mercè Climent de Padilla.

Senyoretes: Josefina Bayona, Rosa Gili, Mercè Barba, i Dolors Canals.

Senyors: Ferran Valls i Taberner, Francesc Martorell, Josep M.ª Pallejà, Mn. Esteve Caseponce, Joan Ruiz i Porta, Francesc Flos i Calcat, Jaume Marcet, Lluís Camós, Lluís Serrallonga, Artur Martorell, Antoni Riera, Antoni Bonsoms, Ferran Serra, Marceli Antic, i Tomàs Iduarte.

COOPERACIONS AL X CONCURS NACIONAL D'HISTÒRIA DE CATALUNYA I AL I DE GEOGRAFIA

En metàl·lic: Mancomunitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona, Grup Feminal d'Unió Catalanista, Joventut Nacionalista «Pau Claris», Manuel Folguera i Duran, Pere Mañach, Angel Martí, Josep Grant i Sala, Joan Quer, Josep Botey, Narcís Sabater, i Josep Grau i Sabat, de Barcelona; Pare Teixidor, de Sabadell; i Deixebles Pare Rodés, de Castellar del Vallès.

En objectes: Alexandre Cardunets, Josep Espriu, i Font i Aleu.

EL COL·LEGI DE SANT JORDI

FESTA-HOMENATGE

El diumenge 3 de juny tingué lloc al Palau de la Música Catalana la festa-homenatge al Col·legi de Sant Jordi, organitzat per la Joventut Jordiana, constituïda pels antics alumnes, en celebrar el vint-i-cinquè aniversari, o sigui les noces d'argent de la institució de l'esmentat col·legi.

A l'Orfeó va congregar-se una gran gernació amb el desig de retre tribut a la benemèrita institució que tan ha treballat per la cultura col·lectiva de la nostra, establint uns ben organitzats estudis en la nostra llengua, en temps que això significava gairebé una audàcia.

Eren a la presidència el senyor Flos i Calcat amb N'Enric Maynés, en representació de l'Ajuntament; també hi havia en Fèlix Escales, vicepre-

sident de la Mancomunitat; N'Albert Bastardas, president de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, i altres.

Fou desenrotllat el programa, prenent-hi part, com a massa, seixanta dexebles vestits de blanc, amb vius vermells, calçat de sandàlia:

«Himne a Sant Jordi», per tots els alumnes, lletra i música de F. Flos; «Salutació», per l'alumne Josep Giral; «Pasqua Florida», poesia de Lluís Via, per l'alumne Sigfrid Quer; «El tavalot», música de Schumann; «La llaminera», música popular amb lletra escolar de F. Flos; «L'ase flautista», faula de Iriarte, recitada en tres idiomes pels alumnes: català, per Joaquim Farràs; castellà, Enric Benítez; francès, Francesc Salellas; «Esplai i fantívol», exercicis de gimnàstica sueca per seccions elementals, dirigits pel professor del Col·legi senyor Garcia Alsina; «Sempre avant!», marxa popular provençal amb lletra escolar, pel Director del Col·legi.

Seguiren després uns parlaments a càrrec dels ex-alumnes Rosend Alvarez, advocat i pèrit mercantil; Lluís M. Arnau i Puig, advocat; Ramon Blanc i Pujol, jesuïta; Josep Tintoré i Mallofré, llorejat poeta; i Lluís Millet i Millet. Els germans Gustau i Víctor Ferrer executaren unes belles peces a piano i violoncel.

En nom de la Protectora de l'Ensenyança Catalana, el Sr. Bastardas s'adhereix a l'homenatge, que honra tant al Sr. Flos com als seus deixebles. Bon mestre és el que treu semblants deixebles. Bons deixebles són els que no neguen al mestre, ans l'honoren i enalteixen com es mereix.

El Col·legi de Sant Jordi és el *precursor* de la Protectora. Aquesta nasqué un any després, precisament per crear-li un ambient propici, i evitar que les preocupacións i la rutina ofeguessin tan lloable iniciativa. El centenar de socis dels primers anys arriba avui a 10 000, i son móltes, encara que poques en proporció, de les que falten, les escoles catalanes. Un deure de grutitud ens obliga doncs a enaltir l'obra del Sr. Flos i Calcat.

Els que toquem les dificultats que encara avui tenim per crear i arrelar una escola catalana, admirem més el Sr. Flos, pensant en les majors dificultats amb que havia de lluitar vint-i-cinc anys enrera, rompuda la tradició escolar, sense llibres ni material docent.

El talent del Sr. Flos, i la fermesa de sa voluntat, moguda pel seu gran amor als infants i a Catalunya, han vençut tots els obstacles; demostrant-se una vegada més que lo principal de l'escola és el mestre.

Recordà el Sr. Bastardas les paraules de Sòcrates «No hi ha funció divina superior a la de educar els fills propis i els fills de la ciutat». El re-

naixement de Catalunya, obra primer dels poetes i dels artistes, després dels polítics, ha d'ésser completat per l'obra educadora dels mestres. Si de petits no ensenyem els nostres fills a estimar la nostra llengua, la nostra pàtria, la nostra raça, quin sacrifici podrem demanar-los, per la pàtria i per la raça, quan siguin grans?

¡Visqueu molts anys!, exclamà dirigint-se al Sr. Flos. Molt esperem i podrem esperar de les nostres energies; però encara que no féssiu res més, podeu estar satisfet, com ho estem tots, de la vostra obra. Sou un bell exemple per oferir als mestres joves; als bons mestres que necessita Catalunya, homes de seny i de cor, intel·ligents i abnegats, més patriotes que buròcrates; que sentin els ideals i tinguin tota la vocació del sacerdoci.

Glosà el Sr. Bastardas la necessitat que l'escola sigui fogar de patriotisme i de virtuts, i acabà indicant que el millor homenatge que pot tributar-se al Col·legi de Sant Jordi és fomentar l'escola catalana i ajudar i encoratjar els mestres catalans.

El tinent d'alcalde Sr. Maynés s'adherí a l'acte com a pare de família i en representació de l'Ajuntament de Barcelona, cada dia més convençut de l'ensenyançca en la llengua materna, que tants bons resultats ha donat en el Col legi de Sant Jordi.

El Sr. Flos i Calcat fondament emocionat agraí als seus alumnes, als oradors i a tots els presents, l'homenatge que se li havia fet, acabant amb un *¡Visca Catalunya!*

Tant el Sr. Flos, com tots els que parlaren, foren molt aplaudits.

A continuació es desenrotllà la tercera part del programa format per altres cançons, i acabant-se amb el cant de «Els segadors», que foren escoltats a peu dret.

BIBLIOGRAFIA

TEORIA DE LA MÚSICA. (primera i segona part) per Joan B. Lambert.

El reputat mestre D. Joan B. Lambert, Director de l'Acadèmia de Música de la Casa de Caritat, ha fet un bon servei a la pedagogia catalana, amb aquesta obra, curta i substanciosa, escrita amb claredat i concisió remarcables, revelant en el seu autor una profunda saturació de la pedagogia musical.

La primera part comprèn tot ço que diríem és necessari conèixer als

elements que formen part d'escolanies, chors, orfeons, acadèmies, etc; i la segona part tot lo complementari i que indispensablement deu saber un profesional o mestre.

Entre les ciències que deu apendre el minyó, incloïa ja Mossèn Rexac la música; i com deia fa pocs dies el Mestre Barguñó, és molt convenient subjectar els alumnes de les nostres escoles a una sòlida disciplina musical, fins aconseguir que cada escola constitueixi un acurat chor infantil i que cada infant senti el noble orgull de contribuir a la formació artística del seu poble.

«Teoria de la Música», d'En Lambert, adoptada ja per diferents institucións musicals de Catalunya, facilitarà la tasca dels mestres de les escoles catalanes que donen a l'educació musical tota la importància que es mereix.

A. B.

NOVES

CURS SUPERIOR DE CATALÀ. S'han ultimat els detalls del curs superior de català que es donarà enguany a l'Escola d'Estiu, sota la direcció del senyor Pompeu Fabra. El curs consistirà en lliçons, a càrrec de l'esmentat senyor Fabra i del senyor Carles Riba, i en treballs pràctics que dirigiran els esmentats senyors. La inscripció per a seguir tot el Curs es limitarà a 12 places. Els que desitgin concórrer-hi hauran de demanar-ho prèviament per escrit a la Secretaria de l'Escola d'Estiu, Urgell, 187. L'admissió serà donada segons les vacants que existeixin. S'establirà, demés, una categoria d'oients, en preferència entre els matriculats a altres classes de l'Estiu. Els oients podran assistir únicament a les sessions orals.

PUBLICACIÓ ESCOLAR. Hem rebut el primer número de «Catalunya», portaveu de l'Escola del Poble Nou, redactat pels infants que hi assisteixen. Sigui benvingut.

ELS INFANTS CANTAIRES DE L'ATENEU IGUALADÍ DE LA CLASSE OBRERA. El dia 9 de maig tingué lloc el concert que anunciàvem en el número anterior. Fou un gran èxit de públic i de crítica. L'enhorabona.

Impremta «La Renaixensa» Xuclà, 13.—BARCELONA